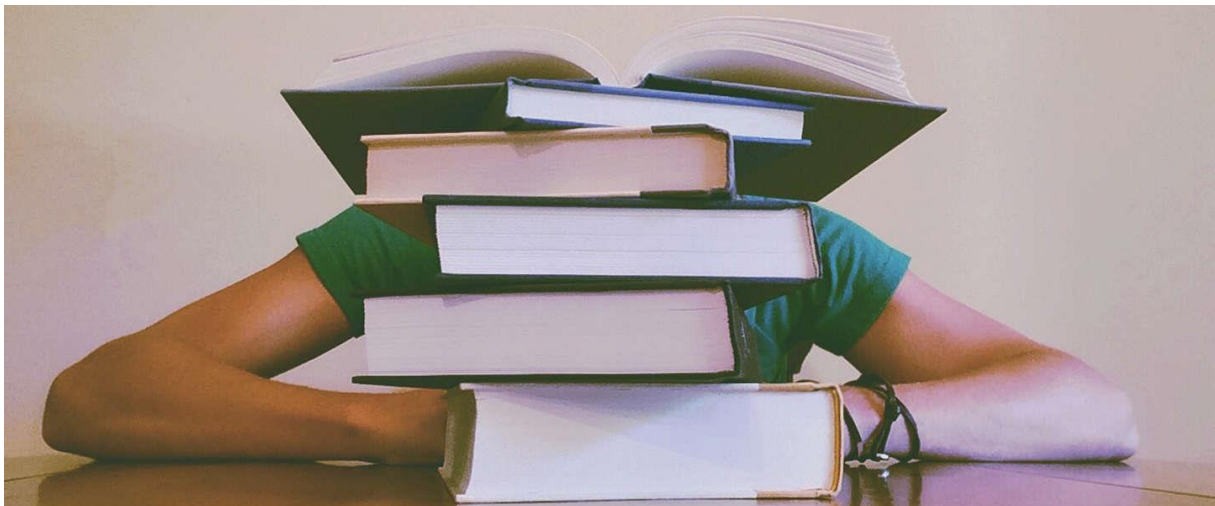

Studietechnieken

Inhoud

Inleiding.....	3
Nederlands	4
Engels	5
Duits	7
Frans.....	8
Wiskunde.....	10
Natuurkunde / nask	12
Aardrijkskunde.....	13
Geschiedenis / LMM	14
Biologie / LMN	15
Economie.....	16
Muziek.....	17
Dramatische expressie	19
Beeldende vorming (bvm).....	20
Techniek	21
Zorg en Welzijn	22
LO.....	23

Inleiding

Voor je ligt het boekje Studietechnieken. In dit boekje vind je per vak hoe je voor een toets kunt leren of hoe je een opdracht kunt voorbereiden. Je kunt je lesgevende docenten van de vakken benaderen als je een vraag hebt over een vak. Vragen over algemene leerstrategieën (samenvatting of mindmap maken, plannen) kun je aan je coach stellen.

Nederlands

Fase 1: tijdens de lesweken.

Stap 1: Let goed op bij de uitleg van een nieuwe paragraaf en stel vragen als je iets niet begrijpt.

Stap 2: Maak de opdrachten bij de paragraaf. Werk je online: beoordeel je antwoorden dan op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel, vraag de docent.

Fase 2: leren voor de toets.

Stap 3: Maak voor alle onderdelen gebruik van de online oefenmogelijkheden op de methodesite.

Woordenschat: gebruik 'WRTS', 'Quizlet' of maak flitskaarten op papier. Herhaal regelmatig de woordjes die je nog moeilijk vindt.

Spelling, formuleren en grammatica: maak een samenvatting van de regels die in de theorie van het boek worden uitgelegd.

Leesvaardigheid: maak een samenvatting van de theorie. Zet bij het lezen van een tekst strepen tussen inleiding, middenstuk en slot. Maak aantekeningen in de kantlijn, zoals; kernzin, deelonderwerp, hoofdgedachte. Markeer signaalwoorden in de tekst en noteer het bijbehorende tekstverband.

Stap 4: bereid je voor op de oefentoets (samenvatting leren, flitskaarten leren etc.) en kijk deze serieus na. Bekijk welke onderdelen nog niet zo goed gingen en oefen die nog een keer extra.

Bedenk bij alles: door veel te lezen vergroot je je woordenschat en verbeter je je spelling. Ook leer je daardoor meer van de wereld om je heen en word je steeds beter in leesvaardigheid. Lees dus regelmatig een (strip)boek, tijdschrift of krant!

Engels

Plannen

- Begin op tijd (PW een week van tevoren en verdeel de stof goed)
- Doe je leerwerk als huiswerk altijd en hou bij wat er wel/niet goed gaat

Woorden

- Begin te leren van Engels naar Nederlands
- Werk in kleine blokjes woorden (rond de 5 woorden bij voorbeeld). Ga pas verder als je ze allemaal goed hebt.
- Werk in blokjes van maximaal 10 minuten. Doe dan even wat anders en begin opnieuw.
- Leer daarna van Nederlands naar Engels. Doe dat op dezelfde manier als hierboven.
- Vergeet bij het Engels vooral niet de woorden ook op te schrijven!

Op de computer	Uit je boek	Anders
Quizlet	Bedekken en checken	Maak flitskaarten
WRTS	Schrijf de Engelse woorden ook op en controleer je spelling.	Maak memory kaarten (het setje is dan het Nederlandse en het Engelse woord samen)
Slim Stampen (via de website van Stepping Stones)	Laat je overhoren (ook de spelling!)	Maak een worry-word list: woorden die je 'steeds' fout hebt zet je op een aparte lijst. Deze herhaal je iedere dag. Een woord mag eraf als je hem een paar dagen achter elkaar goed hebt.
Misschien ken je nog een ander online overhoorprogramma.	Maak zelf eens zinnen waarin je de woorden gebruikt.	Laat je overhoren (ook de spelling!)

Zinnen (Stones)

- Lees de zinnen goed door met de vertaling erbij (achter in het hoofdstuk). Begrijp je wat de zinnen betekenen?
- Kijk goed naar de verschillende blokjes zinnen en de vaste woordvolgorde zoals je geleerd hebt (Wie-Doet-Wat-Waar-Wanneer)
- Pak de zinnen achter in het hoofdstuk in het Nederlands en vertaal deze naar het Engels. Schrijf deze zin op en controleer je antwoord daarna goed op spelling.
- Laat je overhoren. Schrijf de Engelse zin op en controleer deze.

Grammatica

- Lees de groene blokken uit je boek goed door samen met de aantekeningen die je gemaakt hebt.
- Zorg dat je de regels uit je hoofd kent. Kun je bij voorbeeld een hele korte samenvatting maken?
- Kun je de regels uitleggen aan iemand anders?
- Ga oefenen! Op Slim Stampen vind je verschillende oefeningen waarmee je de grammatica kunt oefenen.
- Doe wat opdrachten uit het boek opnieuw online en bekijk goed waarom je antwoord wel/niet goed is.
- Vraag je docent om extra oefenbladen

Algemeen

Zorg ervoor dat je veel in aanraking komt met Engels. Lees een boek, kijk een Engelse film, speel een Engels spel, doe DuoLingo. Taal is een vaardigheid en leer je het beste door er mee bezig te zijn.

De woorden (Vokabeln) uit de Lernliste (D-N en N-D):

- Je kunt leren via Slim Stampen op je device. Let op: hier hoef je niet altijd te schrijven, **tijdens de toets wel**. Slim Stampen is dus niet alleen voldoende.
- Je kunt ook in je boek leren. Eerst het woord en de vertaling lezen. Leg dan je hand op de vertaling. Weet je het nu nog?
- Zo nee, doe het nog eens.
- Let op de schrijfwijze van de Duitse woorden. Oefen jezelf met schrijven, let op der/die/das, op de Umlaut (¨) en op de Hoofdletters. Wees **kritisch** op je werk! Klopt der/die/das? Heb je de woorden écht goed geschreven?
- Als je de betekenis van woorden echt niet kunt onthouden, maak dan flitskaarten.

De grammatica (Grammatik):

- Lees in het Lernübersicht" de Grammatik-tekst door.
- Lees ook eventuele **aantekeningen** in je schrift door.
- Stel jezelf de vraag: heb ik alles goed begrepen?
- Zo nee, lees nog eens.
- Begrijp je het nog niet? Kijk dan naar het uitlegfilmpje op je device.
- Je kunt altijd extra oefenen met de Wiederholung achter in je boek.

Die Sprachmittel:

In de Sprachmittel komen de Vokabeln terug die je in de Lernliste N-D hebt geleerd.

Leer de Sprachmittel in het Lernübersicht. De truc met de hand erop? Flitskaarten? Heel veel schrijven? **Tijdens de toets moet je Duits kunnen schrijven**, oefen jezelf hiermee. Let op der/die/das, op de Umlaut en op de Hoofdletters. Wees **kritisch** op je werk. Klopt der/die/das? Heb je de woorden écht goed geschreven?

Alles wat er in de les behandeld wordt is erg belangrijk, ook het spreken. Precies hetzelfde geldt voor het doen van je huiswerk, maken en leren. Wat je in de les doet én het doen van je huiswerk moeten al een voorbereiding zijn voor een toets.

Belangrijk:

Begin op tijd met leren, bijv. een week van tevoren. Plan je leren, bijv. eerst de Vokabeln, dan de Grammatik en tenslotte de Sprachmittel.
Plan ook tijd om je te laten overhoren!

Na een toets:

Iedere toets wordt besproken. Na een SO kan er nog een PW over dezelfde Vokabeln komen, na een aantal PW's komt er nog een luistertoets en een leestoets. Iedere toetsbespreking is een voorbereiding op een volgend PW!

Frans

Deel 1: Woordjes leren met de 3-6-9-methode

Stap 1: Pak je boek.

Stap 2: Lees de woordenlijst die je moet leren één keer aandachtig door.

Stap 3: Als je de woordjes Frans-Nederlands moet leren, leg je een blaadje over de Nederlandse woordjes. Als je de woordjes Nederlands-Frans moet leren, bedek je de Franse woordjes.

Stap 4: Leer de woordjes volgens de 3-6-9-methode:

Leer de woordjes per blokje van 3. Als je bijvoorbeeld niet meer weet wat “het strand” betekent (derde woordje uit de lijst), begin je weer helemaal boven aan met “*stampen*”. Je mag pas verder met het leren van de woordjes 4 t/m 6 als je de betekenis van de eerste drie woorden goed kent. Je mag pas verder met het leren van de woordjes 7 t/m 9 als je de betekenis van de eerste zes woorden goed kent. Ben je de betekenis van bijvoorbeeld het vijfde woord vergeten, begin je weer opnieuw!

Stap 5: Als je denkt dat je een woordenlijst goed kent, kun je jezelf overhoren via de overhoorprogramma's 'Quizlet', 'Slim Stampen' of 'WRTS'. Gebruik deze programma's niet om te leren, maar alleen om jezelf te overhoren!

- Uitleg Quizlet: Op Quizlet staan al veel woordenlijsten (ook phrases-clés en grammatica), die je gratis kunt overnemen. Omdat er veel lijsten op staan, moet je wel even goed zoeken naar de juiste lijsten.

Stap 6: Overhoren Frans-Nederlands

Als je de woordjes Frans-Nederlands gaat oefenen, klik je de optie “KAARTEN” aan. Het is echt zonde van je tijd als je alle Nederlandse woorden gaat typen!

Vertaal nu de woorden die op het scherm komen te staan “in gedachten” naar het Nederlands. Als je de juiste betekenis weet, ga je verder. Als je niet meer weet wat een woord betekent, klik je op het sterretje (rechtsboven).

Het programma zal dit woord dan bewaren in een aparte woordenlijst.

Stap 7: Overhoren Nederlands-Frans

Ook als je de woordjes Nederlands-Frans moet leren, klik je de optie “kaarten” aan.

- Vertaal vervolgens de woorden/zinnen die op het scherm komen te staan in het Frans. Schrijf de vertalingen op een blaadje of in een apart schrift (het “overhoorschrijf”)
- Controleer of jouw antwoord goed of fout is. Als je een schrijffout hebt gemaakt, klik je op het sterretje. Het programma zal het woord (of de zin) dan in een aparte woordenlijst bewaren.
- Verbeter schrijffouten die je gemaakt hebt.
- Je hoeft niet alle woorden uit te schrijven. “Makkelijke” woorden kun je ook “in gedachten” vertalen.

*Bewaar alles wat je hebt opgeschreven. Het is daarom handig dat je een apart schrift gebruikt om thuis te oefenen.

* Je kunt deze methode ook toepassen op het leren van de 'phrases-clés' en het leren van bepaalde grammatica-onderdelen (bijvoorbeeld de werkwoorden).

Deel 2: Woorden leren met "Flashcards".

Flashcards zijn kaartjes met twee zijdes die allebei helemaal leeg zijn.

Aan de ene kant van de kaart schrijf je Nederlands woord of zin. Op de andere kant van de kaart zet je de Franse vertaling van het woord of van de zin.

Een goede tip is om alles groot en duidelijk op te schrijven, zodat je alles makkelijk kunt lezen bij het overhoren.

Uit meerdere onderzoeken is gebleken dat je de woordjes en zinnen beter onthoudt als je ze zelf al eens hebt opgeschreven.

Hoe werkt het?

A Woordjes/zinnen leren Frans-Nederlands

- Stap 1: Maak dus eerst de kaartjes. Zie uitleg hierboven.
- Stap 2: Schudt de kaartjes.
- Stap 3: Leg de kaartjes op elkaar met de Franse woordjes naar boven.
- Stap 4: Pak het bovenste kaartje. Vertaal het woord in het Nederlands. Als het woord goed is, leg je het kaartje weg.
- Als je het woordje niet goed hebt, leg je het kaartje onderaan de stapel.
Oefen net zo lang tot je alle kaartjes weggelegd hebt.

Oefen niet te lang achter elkaar. Zet bijvoorbeeld een wekker/timer op maximaal 25 minuten. Ook als je nog niet alle kaartjes hebt kunnen wegleggen, neem je een pauze voor je opnieuw gaat oefenen.

B Woordjes en zinnen leren Nederlands-Frans

- Stap 1: Maak eerst de kaartjes.
- Stap 2: Schudt de kaartjes.
- Stap 3: Leg de kaartjes op elkaar met de Nederlandse woordjes naar boven.
- Stap 4: Pak het bovenste kaartje. Schrijf het woord in het Frans in een schrift op op een blaadje. Als het woord goed is, leg je het kaartje weg.
- Als je het woordje niet goed hebt, leg je het kaartje onderaan de stapel.
Oefen net zo lang tot je alle kaartjes weggelegd hebt.

Ook hierbij weer... Oefen niet te lang.

Het is belangrijk om de woordjes en zinnen meerdere keren te leren. Het is handiger om de woorden en zinnen 3 X 15 minuten te leren dan 1 X 45 minuten.

Herhaling en het nemen van pauzes zijn dus erg belangrijk.

Wiskunde

Het grootste deel van het leren bij het vak wiskunde gebeurt al tijdens de lessen en het maken van het huiswerk. Om in een paar dagen al het werk van een heel hoofdstuk te doen is eigenlijk onmogelijk. Het is dus belangrijk om het huiswerk goed bij te houden en met vragen en problemen niet te wachten tot het proefwerk.

Toch is de gedachte dat voor een wiskundetoets niet geleerd kan worden niet waar. Je kunt een hele hoop verschillende dingen doen om je voor te bereiden op een toets. Welke dingen bij jou passen zal je zelf moeten ontdekken. Het lijstje hieronder kun je gebruiken als je niet goed weet wat je zou kunnen doen. Kijk goed wat jij denkt dat voor jou werkt.

Mogelijke activiteiten om voor te bereiden op een wiskundetoets:

- Lees de theorieblokken (gele blokken) uit het boek goed door, kijk hierbij ook goed naar voorbeelden.
 - Probeer terug te vertellen wat er in een theorieblok wordt uitgelegd.
 - Probeer te bedenken hoe de theorie kan worden gevraagd op een toets, hoe ziet een opgave eruit over het onderwerp en hoe pak je die opgave dan aan.
- Zorg dat je alle begrippen (vaak dikgedrukt) kan uitleggen
- Leg aan iemand anders uit wat je hebt geleerd of help iemand anders een lastige opdracht te begrijpen (een klasgenoot, ouder of broer of zus)
- Maak de diagnostische toets en/of herhaling (staat aan het eind van het hoofdstuk)
 - Kijk goed en streng na, wees streng voor jezelf. Zorg bij fouten dat je begrijpt wat je fout hebt gedaan. Let ook vooral op het opschrijven van berekeningen.
- Maak extra oefenopdrachten
 - (Lastige) opgaven uit de paragraaf opnieuw maken
 - Opgaven uit de diagnostische toets
 - Opgaven uit de herhaling
 - Opgaven die je zelf bedenkt (kan niet bij elk onderwerp)
- Bekijk goed hoe opgaven opgeschreven moeten worden.
 - Bekijk voorbeelden uit het boek (theorieblokken)
 - Bekijk voorbeelden van je docent op het bord
 - Laat je docent controleren of je het goed opschrijft bij opgaven in het schrift
- Maak de digitale oefentoets (via de website van het boek)
- Zoek naar uitleg video's op YouTube om nog een keer een uitleg te horen.
 - Pauzeer soms de video even om zelf te proberen of een voorbeeldopgave lukt voordat je de video verder laat gaan. Op die manier check je of je het zelf kan en of wat jij doet klopt.

- Goede YouTube kanalen zijn bijvoorbeeld:
 - [Wiskundeacademie](#)
 - [MathwithMenno](#)
 - [Rekentube](#)
 - [WisWereld](#)
- Oefen met behulp van [geogebra](#) (bijvoorbeeld: [Applets voor brugklas – GeoGebra](#))
- Leer aantekeningen uit je schrift, als die er zijn.

Natuurkunde / nask

Een goede voorbereiding begint de eerste les na het vorige proefwerk: meedoen in de lessen: opletten, aantekeningen maken, en natuurlijk ook huiswerkopdrachten maken

Samenvatting van de leerstof

Een goede manier is: maak die samenvatting zelf (dus met het boek dicht) en vergelijk jouw samenvatting met het Leerstofoverzicht uit het boek. Het Leerstofoverzicht staat aan het eind van elk hoofdstuk.

Een andere manier is: gebruik het Leerstofoverzicht of gebruik de Leerdoelen (staan aan het begin van elke paragraaf) en de vetgedrukte woorden in de tekst. Het doel van het maken van een samenvatting is niet dat je nu je eigen boek hebt, waar alles in staat. Doel is dat je nu weet welke onderdelen je al kent en beheerst en welke onderdelen je nog moet leren en oefenen.

Begrippen leren

Zoek het (vetgedrukte) woord op in de tekst en schrijf et je eigen woorden op wat het betekent. Je kunt ook Flitskaarten gebruiken.

Diagnostische toets

Aan het eind van elke paragraaf (ook online) is er een Test Jezelf of oefentoets.

Oefenen met rekenopdrachten

Drie stappen:

1. Zorg dat je weet wat de letters in de formule (de grootheden) betekenen en welke eenheid je moet gebruiken. Schrijf de gegevens uit de opgave op met de letters van de grootte en de eenheid.
2. Schrijf op welke letter (grootte) er gevraagd wordt.
3. Schrijf de formule op, vul dan de gegevens in uit stap 1 in de formule en bereken de gevraagde grootte. Vergeet bij je antwoord niet de eenheid.

Werken met diagrammen en grafieken

Kijk eerst wat er bij de twee assen staat: grootte en eenheid. Stel jezelf vragen zoals: 'Waarom gaat de lijn omhoog (of omlaag)?' of 'Waarom is de lijn recht (of krom)?'.

Heb je een opdracht waarvan je niet snel ziet hoe je die moet maken?

Zet eerst alle gegevens overzichtelijk bij elkaar: bij alle getallen hoort een grootte (een letter!). Misschien kom je daarna op een idee welke formule(s) je moet gebruiken.

Of maak een schets van de situatie en geef indien mogelijk in de tekening aan wat er gevraagd wordt.

Aardrijkskunde

Fase 1: tijdens de lesweken.

- Stap 1 **Lees de paragraaf** uit je lesboek ter voorbereiding op de instructie. Noteer moeilijke woorden en eventuele vragen.
- Stap 2 Lezen alleen is NIET VOLDOENDE! **Schrijven helpt je** om de leerstof beter te onthouden. Maak **aantekeningen of een samenvatting**.
- Stap 3 **Huiswerk** maken? Lees eerst de tekst door!
- Stap 4 Huiswerk nakijken: **een fout is een VRAAG AAN DE DOCENT!**

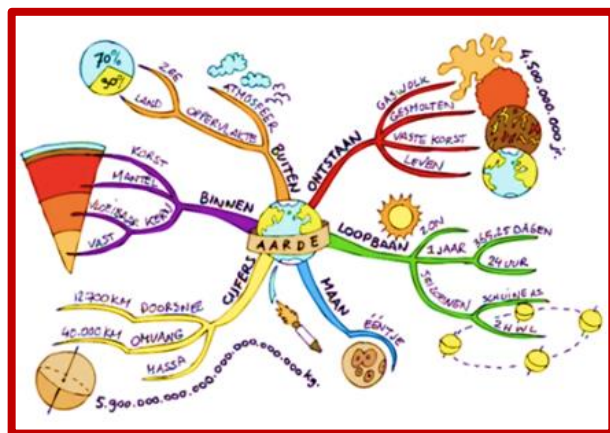
Fase 2: leren voor de toets.

- Stap 5 **Trainen** is alles! Maak gebruik van **gespreide herhaling**: leer vier keer kort in plaats van één keer lang.
- Stap 6 Lees en leer de aantekeningen/samenvatting **actief**: maak flitskaarten, een mindmap met verbanden, zoek op Google, teken de begrippen.
- Stap 7 Ontwerp/maak **oefenvragen**. Wissel ze uit met een klasgenoot en bespreek jullie antwoorden.
- Stap 8 **Zelftest**: teken/schrijf alles wat je weet. Controleer wat er ontbreekt en oefen hierop door. Ken je ook de moeilijke leerstof?

Planning

Ma	20 min
Di	
Wo	20 min
Do	
Vrij	20 min
Za	
Zo	20 min

Planning: gespreide herhaling

Actief leren: mindmap

Fase 1: tijdens de lesweken

Stap 1: Lees de paragraaf door ter voorbereiding op de instructie. Noteer moeilijke woorden en eventuele vragen.

Stap 2: Lezen alleen is niet genoeg... Schrijven helpt je om de leerstof beter te onthouden. Maak bijvoorbeeld aantekeningen tijdens de lessen en een samenvatting.

Tips om een samenvatting te maken:

- Tip 1: Schrijf de titel, kopjes en vetgedrukte woorden op
- Tip 2: Maak van elke titel of vetgedrukte woord (begrippen) oefenvragen a.d.h.v. de 5 W's en 1 H methode.
- Tip 3: Bekijk de belangrijkste hoofdrolspelers van het verhaal en maak over deze personen W vragen.
- Tip 4: Kijk naar de belangrijkste gebeurtenissen (jaartallen) en maak eventueel een tijdlijn.

Stap 3: Huiswerk maken? Lees eerst de tekst door van de paragraaf!

Stap 4: Huiswerk nakijken: heb je een fout, vraag dan bij de docent.

Fase 2: Leren voor de toets

Stap 5: Trainen is alles! Maak gebruik van gespreide herhaling: Leer vier keer kort in plaats van één keer lang.

Voorbeeld planning:

Planning	
Ma	30 min
Di	
Woe	30 min
Do	
Vr	30 min
Za	
Zo	30 min

Stap 6: Lees en leer de aantekeningen/samenvatting actief: Maak flitskaarten (Quizlet), een mindmap met verbanden of zoek op google.

Stap 7: Maak oefenvragen a.d.h.v. de 5 W's en 1 H. Wissel ze uit met een klasgenoot en bespreek je antwoorden.

Stap 8: Zelftest: schrijf alles op wat je weet of maak oefentoetsen. Controleer wat er ontbreekt of wat je niet weet en oefen hierop door.

Biologie / LMN

Studietechnieken/ Leerstrategieën voor biologie

1. Hardop lezen en samenvatten in eigen woorden
2. Plaatjes leren
3. Mindmap maken
4. Opdrachten uit 'werkboek' nog eens doen
5. Samenvatting / begrippenlijst maken in eigen woorden
6. Schematiseren
7. Flitskaarten
8. PowerPoint in ELO van Magister bekijken
9. D-toets maken/ Test Jezelf
10. Uitleg vragen van een klasgenoot
11. Oefentoets ontwerpen/maken inclusief antwoorden
12. Biologiepagina.nl
13. Laten overhoren
14. Uitleggen aan een ander
15. Plannen!

Economie

Economie is een fantastisch vak, waarbij je zowel feitelijke kennis opdoet, als bepaalde vaardigheden aanleert. Doel van het vak Economie is het toepassen van de opgedane kennis, oftewel hoe gebruik ik de kennis die ik heb opgedaan om bepaalde vraagstukken op te lossen.

Deze vraagstukken lopen uiteen van het uitrekenen van sommen, tot het beargumenteren van antwoorden en het correct aflezen van tabellen en grafieken.

Om vraagstukken te kunnen beantwoorden moet je allereerst de vraag goed kunnen lezen en begrijpen. Het is dus belangrijk dat je de begrippen uit de leerstof goed kent.

- Zorg dat je de betekenis van moeilijke begrippen in eigen woorden uit kunt leggen.
- Zorg dat je bij alle moeilijke begrippen een eigen voorbeeld kunt geven.

Om hierbij te helpen worden tijdens de lessen Powerpoints gebruikt, waarin uitleg en voorbeelden worden benoemd om de leerstof begrijpelijker te maken. Deze Powerpoints worden via Magister beschikbaar gesteld.

- Zorg dat je de Powerpoints download en bekijkt om de leerstof makkelijker te kunnen begrijpen.

Als je vraagstukken goed kunt lezen en de begrippen goed begrijpt weet je wat er bij het vraagstuk van jou wordt gevraagd, en wat je dus concreet moet doen. Het oplossen van vraagstukken is een vaardigheid, en vaardigheden leer je het makkelijkste door veel te oefenen!

- Tijdens de les worden (huiswerk)opgaves besproken, en de antwoorden staan altijd in de Powerpoints die beschikbaar worden gesteld. Maak dus altijd je huiswerk, en bekijk opgaves die je tijdens de lessen niet goed hebt gedaan opnieuw. Maak deze opgaves opnieuw tot je ze begrijpt en uiteindelijk het juiste antwoord hebt kunnen geven.
- Oefen de herhalingsopgaves, rekenopgaves en de examentraining uit het boek.
- Zorg dat je bij jou antwoorden altijd een duidelijke uitleg geeft en/of een duidelijke berekening laat zien! Deze zijn vaak net zo belangrijk als het uiteindelijke antwoord!

Bij het vak economie is het dus niet alleen voldoende om de leerstof letterlijk uit je hoofd te leren, maar moet je vooral toepassen. Als je vastloopt bij het toepassen is het belangrijk om op tijd vragen te stellen!

- Begin op tijd met leren en oefenen, zodat je niet alles in één keer hoeft te doen én je voldoende tijd hebt om voor een toets nog vragen te kunnen stellen.

Muziek

Algemeen:

- 1) Het vak muziek is een vak waarbij je (instrumentale)vaardigheden gaat ontwikkelen.
- 2) Het vak muziek omvat voor een deel muziektheorie (= muzikale basistheorie).
- 3) Het vak muziek omvat ruime praktijkmomenten (= het spelen op instrumenten op basis niveau).
- 4) Het vak muziek omvat voor een deel de inmiddels geleerde ICT-vaardigheden praktisch te gebruiken.

Word, PowerPoint, Downloaden van documenten, Uploaden van documenten, hernoemen van documenten.

Lesstof:

- 1) Het vak muziek maakt gebruik van een digitale methode: BeatsnBits.
- 2) Tijdens de lessen wordt uitleg gegeven m.b.t. de lesstof en/of de diverse (digitale)opdrachten.
- 3) De leerling heeft **élke** les een mapje bij zich waarin aantekeningen gemaakt kunnen worden.
- 4) Er kunnen documenten worden uitgedeeld met benodigd lesmateriaal.
- 5) Er kunnen documenten worden toegevoegd aan het huiswerk in Magister.
- 6) Er kunnen documenten worden geplaatst in de digitale lesmethode BeatsnBits (*zie het 'kopje' Bestanden*).
- 7) Het vak muziek maakt gebruik van een planner van de digitale muziekmethode BeatsnBits.
- 8) De gehele lesstof is in stukjes opgedeeld en begeleidt de leerling in etappes naar de toets momenten en/of opdrachten. Dit staat omschreven in de planner van BeatsnBits.

De docent:

- 1) Begeleidt de leerlingen zowel klassikaal als individueel bij de lesstof als bij de diverse opdrachten.
- 2) Wijst de leerlingen op de te maken opdrachten (te maken huiswerk + openstaande opdrachten).
- 3) Bespreekt regelmatig de gemaakte vorderingen met de leerlingen.
- 4) Nodigt leerlingen uit voor het samen maken van huiswerk als er achterstand is in het huiswerk.

De leerling:

- 1) Leerlingen kunnen vragen stellen m.b.t. de lesstof aan het begin van de les en tijdens de les.
- 2) Leerlingen kunnen vragen stellen via e-mail.
- 3) Leerlingen kunnen om begeleiding/uitleg vragen m.b.t. het spelen van muziekinstrumenten die aanwezig zijn in het muzieklokaal (inclusief het gebruik van geluidsboxen/versterkers en mengpaneel).

Toetsen:

- 1) De toetsen worden ruim van te voren aangekondigd.
- 2) De docent stelt regelmatig vragen tijdens de les om de vaardigheden te toetsen en de kennis te testen.
- 3) 1^e jaars krijgen een GVTO-toets als voorbereiding op de digitoets.
- 4) 2^e + 3^e jaars krijgen een proeftoets.

Belangrijk:

- 1) Stel een vraag indien je twijfelt of iets niet weet.
- 2) “Domme vragen” bestaan niet!!
- 3) Maak regelmatig jouw huiswerk + de opdrachten.
- 4) M.b.t. het spelen op de diverse instrumenten kan een leerling ook buiten de reguliere lessen om regelmatig oefenen in het muzieklokaal (behalve als er les wordt gegeven).
- 5) Blijf communiceren met de docent (óf mondeling, óf schriftelijk).
- 6) Zoek informatie op in de digitale lesmethode.
- 7) Zoek informatie op via het internet.

Dramatische expressie

Inleiding

Het kunstvak drama wordt gegeven aan alle eerste en tweede klas leerlingen van RSG Ter Apel. Gedurende een half jaar krijgen leerlingen een blokkuur (90 minuten) les in theatervaardigheden.

Visie op het vak

De kern van drama is “spelend leren”, wat aansluit bij het spontane spel, dat van nature onderdeel uitmaakt van de leefwereld van leerlingen. De leerlingen krijgen tijdens de les gerichte opdrachten waarin zij werken aan de verschillende kerndoelen van het vak. Leerlingen leren door te doen en te ervaren.

Tijdens de lessen drama wordt er niet gewerkt met een goed of fout systeem. De docent en leerlingen letten er vooral op wat goed gaat en geven gerichte (positieve)feedback. Het is belangrijk dat leerlingen zich durven te laten zien en zich kwetsbaar durven opstellen.

Toetsing

Het doel van de toetsen voor de voortgang van het leerproces is gericht op het zichtbaar maken of de leerlingen een bepaalde werkvorm beheersen of niet. Wanneer de leerling de werkvorm nog niet volledig beheerst krijgt hij of zij de mogelijkheid om hier nog mee te oefenen en krijgt de leerling een herkansing.

De toetsvorm is afhankelijk van het doel van de leerstof. Improviseren vraagt om een andere toets vorm dan presenteren. De toetsen bestaan uit in de les geoefende spelvaardigheden. De leerlingen kennen de opdracht van tevoren en worden met andere leerlingen in groepen voorbereid. Wanneer de leerlingen voldoen aan de basiseisen dan hebben zij zeker een voldoende gehaald.

Beeldende vorming (bvm)

Het vak beeldende vorming kan lastig zijn om uit te leggen in een document. Iedere opdracht is anders, en de vaardigheden die geleerd moeten worden zijn steeds verschillend. Toch zijn er een aantal algemene dingen die je altijd kunt doen om ervoor te zorgen dat je goed scoort op de opdrachten en zoveel mogelijk uit het vak haalt.

In de les

- Volg de instructies die je krijgt in de les. **Sla geen stappen over**, ook als je al weet wat je gaat maken. Het proces telt namelijk allemaal mee bij je beoordeling.
- Loop je ergens vast? Stel dan een vraag aan je docent. **Vastlopen hoort bij het vak; dingen lopen bijna nooit precies hoe je in je hoofd had. Dit is niet erg.** Probeer de opdracht van een andere kant te bekijken.
- **Gooi je “mislukte” schetsen of projecten niet weg.** Zet overal je naam en je klas op, en bewaar alles in je mapje. Hoe meer je probeert, hoe beter.
- Ga **zorgvuldig** om met de materialen en het lokaal. Als je materiaal verspilt omdat je ergens een potje van maakt, levert dit minpunten op of kun je weggestuurd worden. **Ruim ook samen met de klas alle rommel op.** Hoe meer iedereen elkaar helpt, hoe sneller we klaar zijn.

Huiswerk

- Lees altijd goed wat door wat je precies moet doen. Je huiswerk telt vaak mee in je beoordeling, als deel van je proces. Sla dus geen stappen over.
- Lever je huiswerk op tijd in.
- **Bewaar ook je huiswerk in je mapje.**

Organisatie

- Vaak genoeg raakt iemand een werkstuk, gereedschap of tekening kwijt. Dit is je eigen verantwoordelijkheid. Ben je iets kwijt, dan moet je dit zelf aanvullen of opnieuw maken. **Let dus goed op waar je alles opbergt.** Je krijgt aan het begin van het eerste jaar:
 - o Een etui met basismaterialen.
 - o Een mapje om werk in te bewaren.
- **Maak foto's van je werkstukken als extra opslag.** Op die manier heb je altijd een back-up, mocht er toch iets verdwijnen of kapotgaan.
- Aan het einde van de les zorg je ervoor dat alles wat van jou is in je mapje, de la van je klas, of de kist met materialen ligt. Volg hiervoor de instructies van de docent als je twijfelt.

Houding

- Het allerbelangrijkst is een **onderzoekende houding**. Dit betekent dat je leert om niet bang te zijn om fouten te maken. Je probeert dingen uit, bedenkt wat je anders had kunnen doen, en gaat weer verder. Het enige wat echt “fout” is, is niets proberen of niet je best doen.

Techniek

Hoe leer je voor een toets van techniek?

Algemeen

1. Lees het hoofdstuk goed door, en maak de opgaven serieus.
2. Stel je zelf de vraag: heb ik alles goed begrepen?
3. Zo nee, lees nog eens door en of vraag de docent om een uitleg.

Hoe maak je een werkstuk?

1. Begin met lezen van het hoofdstuk.
2. Volg de aanwijzingen op die in het hoofdstuk staan.
3. Gebruik de tekening voor verduidelijking.
4. Vraag eventueel de docent als je er niet uit komt.

Zorg en Welzijn

PSO Zorg en Welzijn klas 1

Hier gaat het vooral om je werkhouding: doe je actief mee in de les, luister je naar de uitleg en maak je alle opdrachten naar behoren. Je wordt elke les beoordeeld met een G,V,T of O (Goed, Voldoende, Twijfelachtig of Onvoldoende).

PSO klas 1 is er om erachter te komen of het vak bij je past. Vandaar dat er geen SO's of proefwerken worden gegeven.

Zorg en Welzijn vanaf klas 2

1. Lees de aangegeven hoofdstukken door
2. Stel jezelf de vraag: heb ik alles goed begrepen?
3. Kijk vooral goed naar de vet gedrukte woorden in je boek! Dat zijn de belangrijke begrippen. Tip: schrijf ze op tijdens het lezen en probeer nadat je het hoofdstuk hebt gelezen om de betekenis van de begrippen op te schrijven.
4. Vergeet de vragen uit je werkboek niet te leren! Er worden altijd vragen uit het werkboek gesteld. Kijk je werkboek dus goed na en verbeter de fouten met een andere kleur.
5. Let goed op bij het maken van de klassikale samenvatting
6. Leer de samenvatting van de hoofdstukken die je krijgt

Belangrijk:

- Begin op tijd, leer niet alles in 1 keer.
- Plan tijd om je te (laten) overhoren.

Wat is een goede voorbereiding:

- Samenvatting schrijven.
- Een mindmap maken.
- Je eigen proefwerk maken. (je verzint bij elk hoofdstuk minimaal 6 vragen en de antwoorden schrijf je op een ander blad of op de achterkant).
- Een begrippenlijst maken.
- Je laten overhoren.
- De leerstof aan iemand uitleggen.

LO

Op de RSG volgen leerlingen het gehele jaar door bewegingsonderwijs. In de leerwijzer is te vinden welke onderdelen beoordeeld worden. Een bewegingsactiviteit zal binnen het schooljaar meerdere lessen aangeboden worden, zodat de leerlingen zich kunnen ontwikkelen binnen een bepaald bewegingsgebied.

Voor het vak Lichamelijke Opvoeding kunnen leerlingen hun voortgang bekijken middels niveaukaarten. De niveaukaarten worden aan het begin van een lessenreeks in een bepaalde bewegingsactiviteit besproken. Deze kaarten kunnen gedurende de lessenreeks ingezien worden. Leerlingen kunnen dan kijken hoe ze zich nog beter/verder kunnen ontwikkelen. Elke leerling heeft een minimale bewegingsverplichting, maar hoeft fysiek niet goed in iets te zijn om een voldoende te scoren. Tijdens onze beoordeling maken we onderscheid tussen technische vaardigheden en cognitieve vaardigheden. Bij de technische vaardigheden zal het gaan om het uitvoeren van een bewegingsactiviteit en het verder ontwikkelen hierin. Daarnaast beoordelen we ook het vermogen om andere leerlingen beter te maken door coaching, dit valt onder de cognitieve vaardigheden. Door het beheersen van goede cognitieve vaardigheden kunnen de leerlingen ook op een hoger niveau scoren. Dit houdt in dat leerlingen met een minimale kennis van bewegen (bijv. regels) een bewegingsactiviteit kunnen uitvoeren, maar alsnog hoger kunnen scoren door het zijn van een scheidsrechter, coach of observator.

Het combineren van technische/ tactische vaardigheden met inzet en analytische vaardigheden zal uiteindelijk een beoordeling vormen. Deze beoordeling is verdeeld in vier niveaus. De leerlingen zullen na het volgen van een lessenreeks horen of zij op niveau 1,2,3 of 4 gescoord hebben. Leerlingen die overwegend op niveau 1 en 2 scoren zullen een 'voldoende' krijgen. Leerlingen die overwegend op niveau 3 en 4 scoren krijgen een 'goed' op het rapport.

In geval van langdurige afwezigheid gaat de docent in gesprek met de leerling of er een vervangende opdracht moet komen of dat er een ander bewegingsgebied later in het jaar beoordeeld zal worden of niet.